



Januar 2022

Mindre deponi på genbrugspladserne

Kommunernes tiltag til at mindske mængden af affald til nedgravning



Dansk Affaldsforening

Affald er ressourcer

Introduktion

I Danmark er borgere og virksomheder gode til at sortere affald og undgå at affald havner på nederste niveau i affaldshierarkiet – til deponi, også kaldet 'til nedgravning' på flere genbrugspladser.

Når affald deponeres, placeres det i gravede huller i jorden og dækkes til. Under affaldet er der en membran og et drænsystem, der forhindrer nedsivende regnvand i at udvaske stoffer til grundvand, jordbund og vandløb.

Selvom deponeringsanlæg i Danmark er miljømæssigt sikre og velfungerende, ønsker vi som samfund kun at deponere affald, der ikke findes andre behandlingsmuligheder for, eller indeholder skadelige stoffer – f.eks. asbest.

Denne casesamling viser gode eksempler på sorteringstiltag på landets genbrugspladser, så kun deponeringsegnet affald havner i containeren til deponi.



Kommunale initiativer – Rådgivning af borgerne

Undgå spild af ressourcer vha. rådgivning

Personalet rådgiver brugerne på genbrugspladserne i deres sortering, så kun det rette affald kommer til deponi. På den måde undgår man spild af gode materialer.

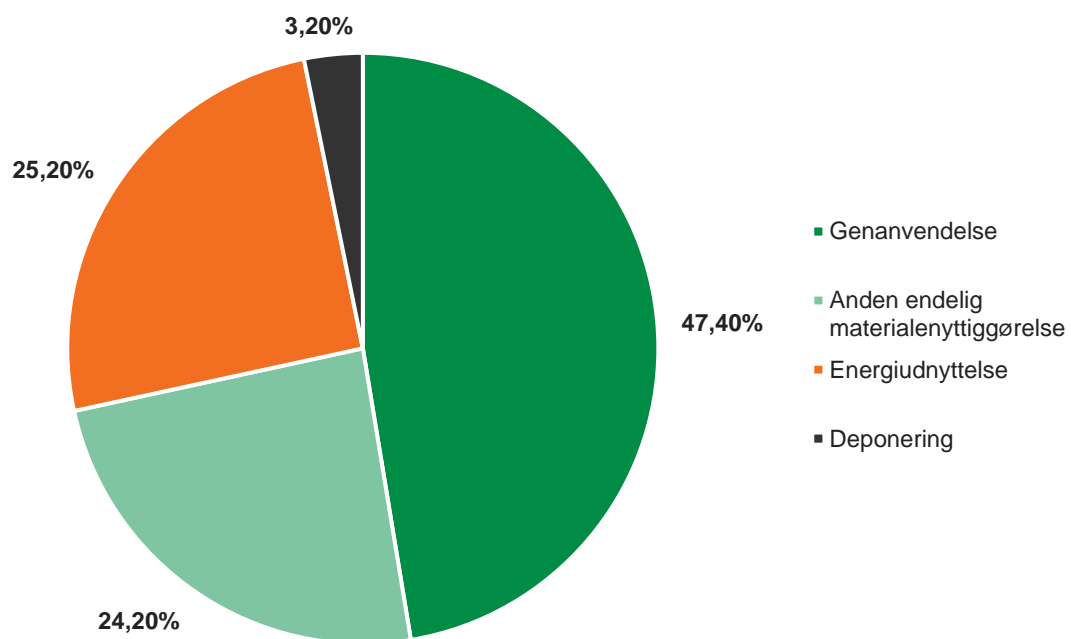
Eksempler på affald, der skal deponeres:

- Asbestholdigt affald: gamle tagplader, isolering på ældre varmerør, fliseklæb, fuge- og spartelmasse.
- Forurenede byggeaffald, fx med PCB
- Blødt PVC, som badedyr, haveslanger, vinylgulve.
- Visse typer isoleringsmateriale
- Forurenede jord
- Varmebestandigt glas og glaskeramik

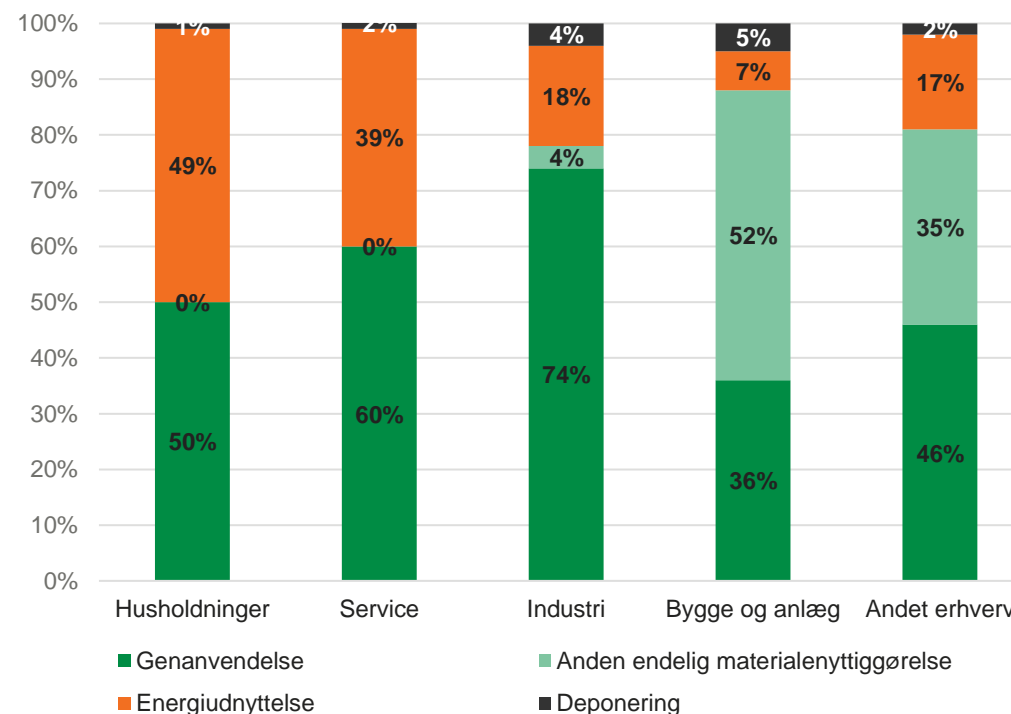


Affaldsproduktion i Danmark

Affaldsproduktionen i Danmark fordelt på behandlingstype



Affaldsproduktionen i Danmark fordelt på affaldskilde



Kilde: Affaldsstatistikken 2019

Løsninger til at mindske deponi på genbrugspladserne

Flere genbrugspladser har forsøgt sig med forskellige metoder for at mindske mængden af affald til deponi på genbrugspladserne.

Genbrugspladserne forsøger i samme forbindelse også at mindske mængden af fejlsorterede elementer i affaldet til deponering.

Der ses eksempler på følgende metoder:

- Lukkede deponicontainere
- Mindre tip-containere
- Svære parkeringsforhold for bilister ved siden af deponicontaineren
- Deponering i bur
- Monitering af indhold i containeren via årlige stikprøver
- De grønne guider
- Strategisk opsætning af mindre kar til deponiaffald
- Ændring i kommunikationen – fra deponi til ”Til nedgravning”

Lukkede deponicontainere

Lukkede deponicontainere

Lukkede deponicontainere betyder, at brugerne af genbrugspladsen (dvs. borgere og virksomheder, f.eks. håndværkere) skal henvende sig til personalet på genbrugspladserne for at få åbnet containeren.

Erfaringer: Erfaringerne med de lukkede deponicontainere er gode.

- Mængden af affald til deponi falder
- Genanvendelsen stiger
- Affald i deponicontaineren er i øget omfang deponeringseget, og ikke fejlsorteringer.





Mindre tip-containerere

Den store container til deponi placeres uden for brugernes rækkevidde, og uden skiltning. I stedet placeres mindre tip-containerere med teksten ”Til nedgravning” på genbrugspladsen.

Oftest er tip-containererne placeret bag afskærmning med skiltet til fraktionen placeret på fronten af afskærmningen. Når tip-containererne er fyldte tømmes de over i den store container.

Erfaring:

- Mindre mængde samlet deponiaffald.
- Det er nemmere at fiske fejlsorterede ting op af de små tipcontainerere.
- Et problem er trapezplader, der fylder en del og stikker op af de mindre containerere.



Deponiaffaldet kan ikke læsses fra siden

Deponicontaineren er placeret, så der er dårlige parkeringsforhold.

Dette gør, at brugerne af genbrugspladsen ikke kan køre op langs siden af containeren og læsse affaldet i.

Containeren er dog stadig placeret et synligt sted, så mandskabet på pladsen kan holde øje med den.

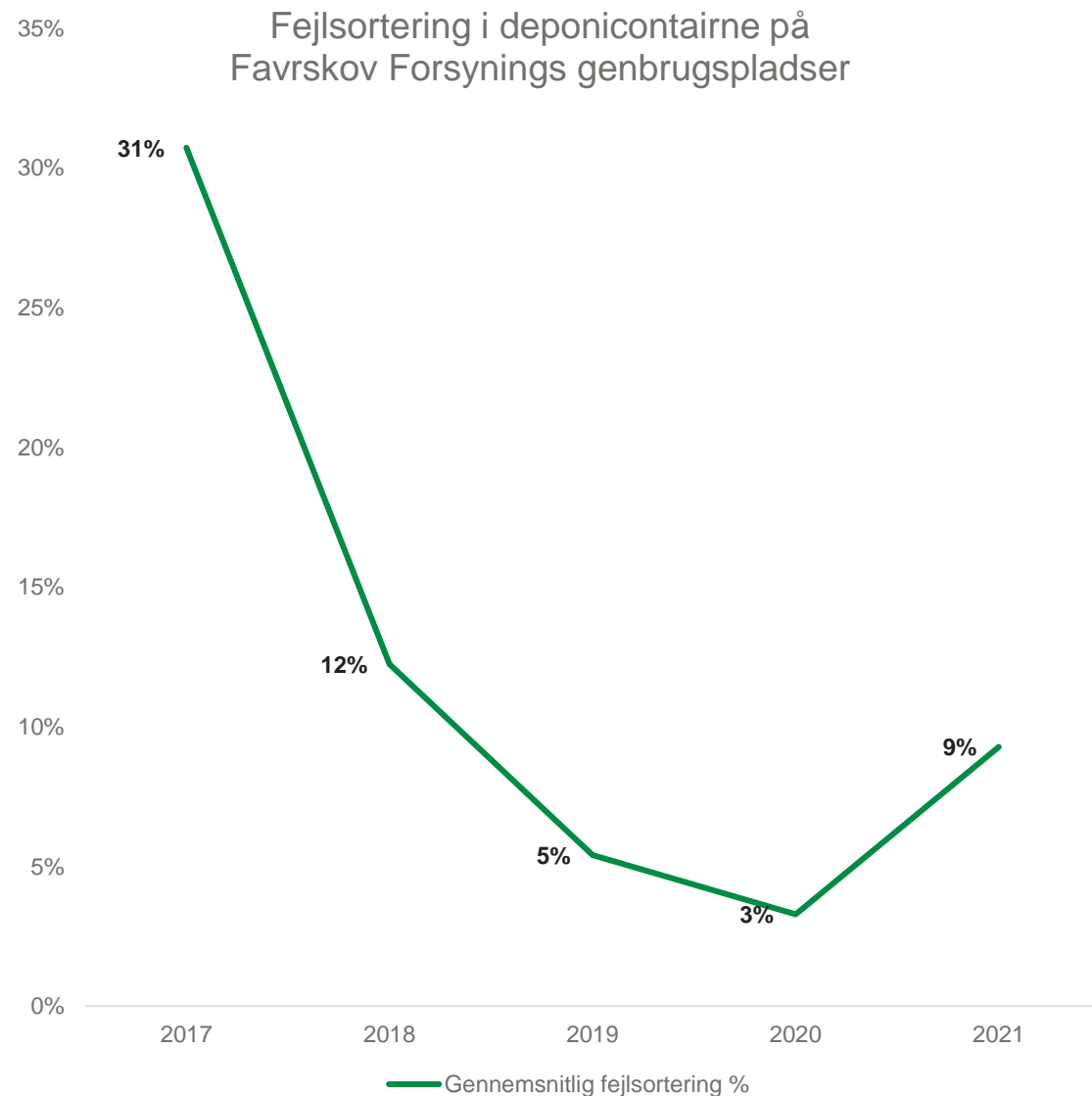
Erfaring: Ingen brugere finder det længere nemmest at skynde sig at læsse hele sin trailer op til deponi.

Deponering i bur

Deponiaffaldet afleveres i et bur fremfor en container. Dette skaber overskuelighed for personale og brugere, hvilket gør det nemmere at fjerne fejlsorteringer.

Burets gennemsigtighed gør, at brugerne i højere grad sorterer korrekt.



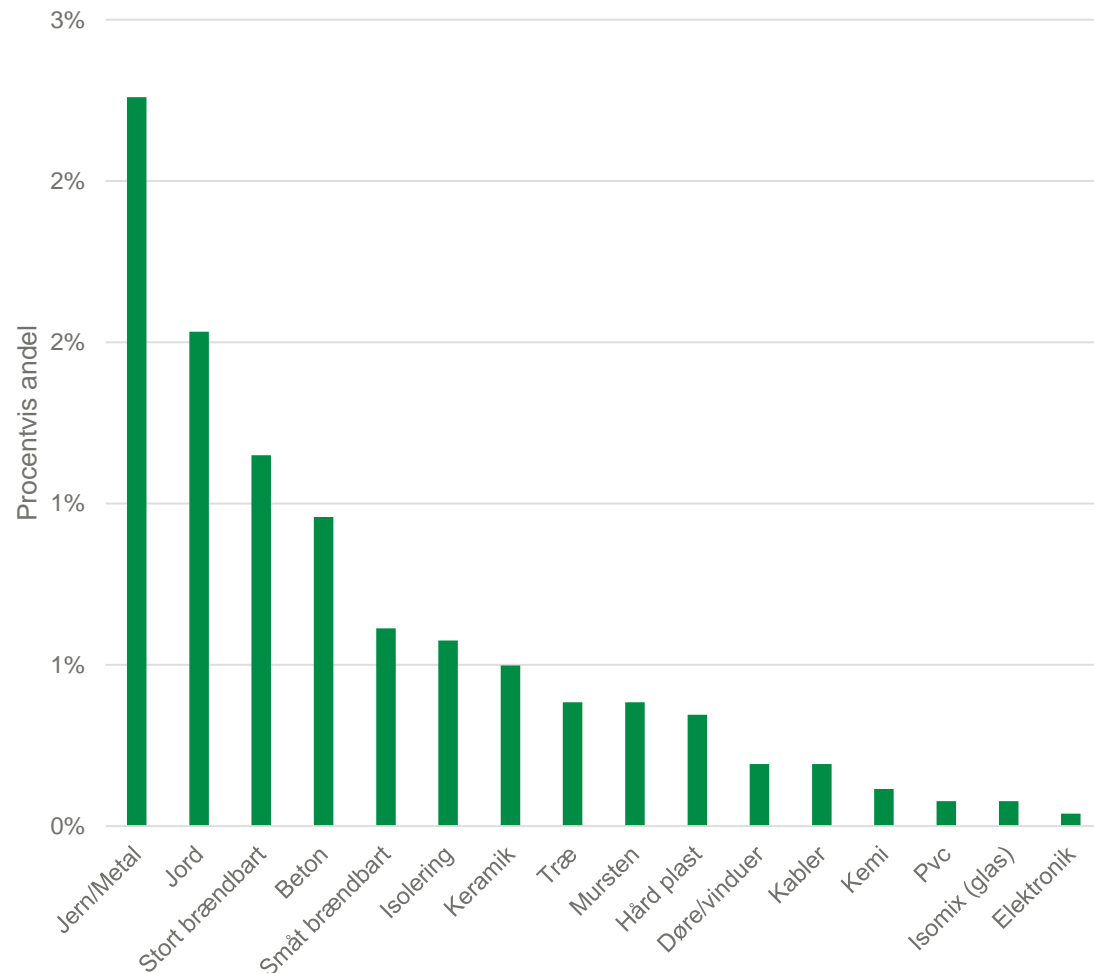


Monitering af indhold i containeren via årlige stikprøver

Mange kommuner og affaldsselskaber tager årlige stikprøver af deponiaffaldet. Det sker ved, at man en gang årligt afsætter 3-4 mand, der kører rundt til hver plads og tager alt op, der ikke er deponiaffald. De fejlsorterede elementer kategoriseres og vejes efterfølgende. Herefter beregnes, hvor mange procent af containerens samlede mængde, der er fejlsorteret.

Hos Favrskov Forsyning førte mængden af fejlsorteringer til, at der i 2018 begyndte at komme låg på containeren, så brugerne skulle henvende sig til personalet for at få åbnet containeren. Siden da har andelen af fejlsorteringer været faldet med undtagelse af 2021 – muligvis som følge af de generelt stigende mængder affald på genbrugspladserne under coronanedlukningerne.

Procentvis andel af fejlsorteret affald i deponicontainerne



Favrskov Forsynings stikprøveresultater 2021

Resultatet af stikprøverne på Favrskov Forsynings fire genbrugspladser viser et klart billede af, at det primært er følgende fraktioner, der fejlsorteres som deponiaffald:

- Jern/metal
- Jord
- Stort brændbart

De tre fraktioner, hvis andel vejer mest i den fejlsorterede samlede mængde, har alle en høj massefylde, hvilket kan være forklaringen.

De grønne guider

Mange kommuner og affaldsselskaber skruer generelt op for sorteringsvejledningen af brugerne på genbrugspladserne.

Det kan f.eks. være ved at ansætte 'grønne guider', der typisk er studerende, hvis arbejdsopgave er, at gå i dialog med borgere og virksomheder om, hvordan man bedst sorterer og samtidig guide og vejlede, hvis borgeren skulle være i tvivl.

Dette kan bruges i forbindelse med udrulning af

nye spande ved husstanden, men også til at få bedre sortering på genbrugspladserne.

De grønne guider sættes fx ind i boligområder, på genbrugspladserne eller andre steder, hvor det giver mening.

De grønne guider bruges generelt set som en slags ekstra kommunikation til projekter, og har tidligere været brugt med stor succes, hvorfor man påtænker også at bruge dem i forbindelse med deponicontaineren på genbrugspladserne.





Små kar til deponiaffald kan opstilles strategisk

Nogle genbrugspladser har udfordringer med deponiaffald i containerne til beton - særligt klinker og glaserede krukker. Derfor har man flere steder placeret mindre kar strategisk rundt omkring på genbrugspladsen.

Erfaring: Der er gode erfaringer med at mindske mængden af fejlsorterede elementer i betonaffaldet samt andre fraktioner. Når borgerne vil smide klinker eller glaserede krukker ud, ser de inden betoncontaineren et kar med genstande, der ligner disse. I 50% af tilfældene smider borgerne deres genstand i karet med de lignende ting, fremfor i den store container.

I Mariagerfjord Kommune har pladserne derfor fået opstillet flere kar ved de svære fraktioner, hvor der oftest er fejlsorteringer. I nogle tilfælde er de oprindelige containere helt fjernet, da de mindre kar gør det nemmere for pladspersonalet at opdage fejlsorteringer.

”Til nedgravning” fremfor deponi

Ordet ‘deponi’ forstås af mennesker i affaldsbranchen, men ikke nødvendigvis af den almindelige bruger af genbrugspladsen.

Derfor har ‘deponi’ mange steder skiftet navn til ”Til nedgravning”, der kort og godt, hvad der sker med affaldet, der afleveres i containeren. Navneskiftet kan måske få borgerne til at reflektere over, hvorvidt der er en anden mulighed for at komme af med affaldet, end at det skal graves ned i jorden.

Efter navneskifter er indtrykket, at flere borgere forstår betydningen af fraktionen. Navneskiftet giver også god mulighed for at tage snakken med borgeren omkring fraktionen, dens muligheder for genanvendelse og hvad der eventuelt kan gøres bedre.

Dog giver navneskiftet en stor opgave for genbrugspladsvejlederne, der har til opgave at forklare og oplyse borgerne om ændringen.

Spørgsmål eller kommentarer?

Kontakt:

Nana Winkler

Specialkonsulent, Dansk Affaldsforening

+45 7231 2075

nw@danskaffaldsforening.dk



Niels Remtoft

Specialkonsulent, Dansk Affaldsforening

+45 7231 2073

nir@danskaffaldsforening.dk

